Valtioneuvoston asetus

fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään lannoitelain (/) 6 §:n nojalla:

1 §

Tavoite ja soveltamisala

Asetuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä aiheutuvia fosforipäästöjä pinta- ja pohjavesiin sekä maaperään.

Tällä asetuksella rajoitetaan fosforin käyttöä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *pellolla* jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 4 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua peltoa, alakohdassa c tarkoitettua pysyvää nurmea tai pysyvää laidunta ja b alakohdassa tarkoitettua pysyvien viljelykasvien alaa;

2) *peruslohkolla* viljelijän viljelemää ja hänen hallinnassaan olevaa maantieteellisesti yhtenäistä viljelyaluetta ja muuta aluetta, jota rajoittaa kunnan raja, omistusoikeuden raja, tuki- tai sopimusalueen raja, vesistö, piiri- tai valtaoja, tie, metsä tai muu vastaava raja;

3) *kasvulohkolla* yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2021/2116 68 artiklassa säädetyssä peltolohkorekisterissä sijainniltaan ja enimmäisalaltaan rajattuun yhteen peruslohkoon kuuluvaa yhtenäistä maatalousmaahan tai muuhun alaan kuuluvaa aluetta, jossa viljellään yhtä kasvilajia, useamman kasvilajin seosta tai jota kesannoidaan tai joka on erityiskäytössä maataloustoiminnalle tai muulle alalle asetettujen vaatimusten mukaisesti;

4) *kipsillä* lannoitevalmistetta, joka on kalsiumsulfaattia ja sisältää kaksi kidevettä ($CaSO_4 \cdot 2H_2O$);

5) *rakennekalkilla* yksinomaan kalkitusaineista koostuvaa lannoitevalmistetta, jossa on vähintään 15 prosenttia reaktiivista kalkkia poltetussa (CaO) tai sammutetussa ($Ca(OH)_2$) muodossa.

3 §

Kokonaisfosforin huomioon ottaminen lannoituksessa

Maa- ja puutarhataloudessa on käytettävä lantalajeittain samaa perustetta lannan ravinnelaskennassa kaikilla peltolohkoilla ja sellaisilla pysyvää nurmea olevilla aloilla, jotka ovat maankäyttömuodoltaan peltoa.

Lannan ja lannoitevalmisteiden sisältämä kokonaisfosfori otetaan kokonaisuudessaan huomioon lannoituksessa, jollei tässä pykälässä toisin mainita.

Lihaluujauhon kokonaisfosforista sekä käsitellyn saostus- ja umpisäiliölietteen ja puhdistamolietteen kokonaisfosforista otetaan huomioon 60 prosenttia. Tuhkan ja biohiilen kokonaisfosforista otetaan huomioon 40 prosenttia.

Jos lannoitevalmiste sisältää useampaa kuin yhtä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja aineita, lannoitevalmisteen sisältämän kokonaisfosforin käyttökelpoisuus lasketaan ainesosien massaosuuksien ja käyttökelpoisuuksien perusteella. Jos tuoteselosteessa ei ole tietoa aineosan massaosuudesta, fosforin käyttökelpoisuus otetaan huomioon kokonaisuudessaan.

4 §

Fosforin käyttö maa- ja puutarhataloudessa

Maa- ja puutarhataloudessa käytettyihin ravinnemääriin on laskettava mukaan epäorgaanisten ja orgaanisten lannoitevalmisteiden, lannan sekä muiden pellolle levitettävien aineiden fosfori, jos niiden sisältämää fosforia levitetään enemmän kuin yksi kilogramma hehtaarille vuodessa. Lannoitevalmisteiden ravinteet huomioidaan, jos ne on ilmoitettava lannoitevalmisteen tuoteselosteessa.

Fosforilannoitus on toteutettava kasvulohkokohtaisesti kasvin, satotason ja maan viljavuusluokan perusteella. Fosforilannoituksen sallitut enimmäismäärät ovat liitteessä 1. Viljavuusluokat ovat liitteessä 2.

Jos sato jää korjaamatta, käytetty lannan ja lannoitevalmisteiden fosfori huomioidaan kokonaisuudessaan seuraavan vuoden lannoituksessa.

Lannan käytössä tulee ottaa huomioon, mitä eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) 12 §:ssä säädetään.

5 §

Fosforin kierrätyksen edistäminen

Fosforin kierrätyksen edistämiseksi fosforia saa levittää enintään 5 kilogrammaa hehtaarille silloin, kun

1) liitteen 1 sarakkeessa 6 tai 7 ei ole lukuarvoa;
2) fosfori on peräisin lannan tai mädätteen fosforinerotuksesta; sekä
3) lannan tai mädätteen erotuksessa syntyneen jakeen typen ja fosforin suhde on vähintään 10 (g/g).

Jos fosforia levitetään 1 momentin mukaisesti, 8 §:ssä tarkoitettua fosforintasausta ei ole sallittua käyttää.

6 §

Fosforin pidättämiseen tarkoitetut aineet

Fosforin pidättämiseen tarkoitetut aineet ovat kipsi ja rakennekalkki. Näiden sisältämää fosforia ei oteta huomioon liitteen 1 fosforilannoituksen enimmäismäärien laskemisessa.

7 §

Satotasokorjaus

Jos kasvulohkolla edeltävän 5 vuoden aikana saavutettu satotaso on viljoilla enemmän kuin 5 000 kilogrammaa hehtaaria kohden vuodessa ja öljykasveilla enemmän kuin 2 250 kilogrammaa hehtaaria kohden vuodessa, voi liitteen 1 enimmäislannoitusmäärään lisätä enintään 3 kilogrammaa fosforia hehtaarille vuodessa.

Jos kasvulohkolla saavutettu satotaso on viljoilla enemmän kuin 6 000 kilogrammaa hehtaaria kohden vuodessa ja öljykasveilla enemmän kuin 2 750 kilogrammaa hehtaaria kohden vuodessa voi liitteen 1 enimmäislannoitusmäärään lisätä korkeintaan 6 kilogrammaa fosforia hehtaarille vuodessa.

Satotasokorjausta ei käytetä liitteen 1 taulukon 1 viljavuusluokissa 6 ja 7.

8 §

Fosforintasaus

Fosforintasauksella tarkoitetaan vuosittaisen fosforilannoituksen yli- tai alijäämän tasoittamista tasausjakson aikana. Fosforitasauksen kesto voi olla enintään viisi vuotta ja se on tehtävä kasvulohkokohtaisesti.

Jos peruslohkolla olevien kasvulohkojen sijoittelu muuttuu tasauskauden aikana, fosforintasausta on seurattava peruslohkotasolla. Vuotuinen peruslohkon fosforimäärä lasketaan kertomalla kunkin kasvulohkon kasville käytetty fosforimäärä hehtaaria kohden kyseisen kasvulohkon pinta-alalla ja laskemalla nämä summat yhteen. Kyseisille kasveille sallittu enimmäisfosforimäärä peruslohkolle lasketaan vastaavalla tavalla.

Fosforintasauksen seurannassa käytetään sallitun enimmäisfosforimäärän ja käytetyn fosforimäärän erotusta.

9 §

Tiedostonpito maa- ja puutarhataloudessa

Sen lisäksi mitä lannoitelain (/) 6 §:ssä säädetään, tiedoston tulee sisältää kasvulohkokohtaiset tiedot:

1) ravinnelisäykseen käytetyn kokonaisfosforin määrästä ja pinta-alasta;
2) fosforintasauksen alkamisajankohdasta ja tasausvuodesta;
3) satotasoista, jos hyödynnetään satotasokorjausta.

10 §

Fosforin käyttö viher- ja ympäristörakentamisessa

Viher- ja ympäristörakentamisessa kasvualustoissa liukoista fosforia saa levittää enintään 60 kilogrammaa hehtaarille vuodessa. Muissa lannoitevalmisteissa kokonaisfosforia saa levittää enintään 20 kilogrammaa hehtaarille vuodessa.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, taajamien ulkopuolisessa väylärakentamisessa saa levittää kasvualustoissa enintään 20 kilogrammaa liukoista fosforia hehtaarille vuodessa tai muissa lannoitevalmisteissa kokonaisfosforia enintään 15 kilogrammaa hehtaarille vuodessa.

Viheralueiden kunnossapidossa kasvillisuuden hoitoon fosforia saa levittää enintään 15 kilogrammaa hehtaarille vuodessa.

11 §

Tiedostonpito viher- ja ympäristörakentamisessa

Sen lisäksi mitä lannoitelain 6 §:ssä säädetään, tiedoston tulee sisältää tiedot:
1) käyttökohteen sijainnista ja pinta-alasta, johon lannoitevalmisteita on levitetty;
2) käytettyjen kasvualustojen liukoisen fosforin määrästä;
3) käytettyjen lannoitevalmisteiden, lukuun ottamatta kasvualustoja, kokonaisfosforin määrästä.

12 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Sen 10 ja 11 §:ää sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2026.

13 §

Siirtymäsäännökset

Ympäristökorvauksen sitoumuskaudelta siirtyvät fosforilannoituksen ylitykset on otettava lannoituksessa huomioon, jos fosforilannoituksessa on käytetty eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 5 §:ssä tarkoitetun ympäristösitoumuksen mahdollistamaa fosforintasausta ja lohkon tasausjakso on kesken.

Turkislannan sisältämästä kokonaisfosforista otetaan lannoituksessa huomioon 60 prosenttia 31 päivään joulukuuta 2027.

Helsingissä x.x.20xx

…ministeri Etunimi Sukunimi

Nimike Etunimi Sukunimi

LUONNOS

Liite 1

Taulukko 1. Fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella

Viljavuusluokka	1	2	3	4	5	6	7
Viljat, öljykasvit, palkokasvit	34	26	16	10	5	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet	46	38	30	20	11	-	-
Laidun	24	16	8	5	5		
Peruna	55	55	55	55	35	20	5
Sokerijuurikas	63	63	50	43	25	15	5
Muut kasvit, peltoviljely	30	20	15	10	5	-	-
Taimitarhakasvit*	60	60	40	30	20	10	
Mansikka, vadelma, herukat	35	35	30	20	10	5	
Muut marjat	63	63	60	43	25	15	5
Hedelmät	40	40	35	30	20	10	
Kaalit ja sipulit	60	60	50	40	30	15	5
Juurekset	60	60	50	40	25	15	5
Palkokasvit, tuorekorjuu	50	50	35	20	10	5	
Muut vihannekset	60	60	50	40	30	15	5
Yrtit ja siemenmausteet, muut puutarhakasvit	30	30	15	10	5		

Jos pellon fosforitila ei ole tiedossa, lannoitukseen sovelletaan viljavuusluokkaa 6.

Liite 2

Taulukko 1. Viljavuusluokat.

Maan ominaisuus ja maalajiryhmä	Multavuus	Viljavuusluokka, fosfori (P) mg/l													
		1		2		3		4		5		6		7	
savimaat	vm	-	2,0	-	4,0	-	8,0	-	15	-	25	-	40	-	
	m	-	2,0	-	3,5	-	7,0	-	14	-	23	-	40	-	
	rm, erm	-	1,5	-	3,0	-	6,0	-	12	-	20	-	40	-	
karkeat kivennäismaat:	vm	-	3,0	-	7,0	-	13	-	22	-	35	-	50	-	
hiesu, hiue, hieta	m	-	3,0	-	6,0	-	12	-	20	-	33	-	50	-	
	rm, erm	-	2,5	-	5,0	-	10	-	18	-	30	-	50	-	
Karkeat kivennäismaat:	vm	-	2,5	-	5,0	-	10	-	18	-	30	-	50	-	
hiedat, moreenit	m	-	2,5	-	4,5	-	9,0	-	17	-	28	-	50	-	
	rm, erm	-	2,0	-	4,0	-	8,0	-	15	-	25	-	50	-	
eloperäiset maat:															
muut paitsi ei rahkaturve		-	2,0	-	4,0	-	8,0	-	15	-	22	-	30	-	
rahkaturve		-	1,3	-	2,7	-	5,3	-	10	-	15	-	20	-	

vm = vähämultainen, orgaanisen aineksen osuus 0–3 %
m = multava, orgaanisen aineksen osuus 3–6 %
rm = runsasmultainen, orgaanisen aineksen osuus 6–12 %
erm = erittäin runsasmultainen, orgaanisen aineksen osuus 12–20 %